

**Controle Orgaan
Kwaliteits Zaken**

ZuivelNL
T.a.v. dhr. R. van Noort
Postbus 93453
2509 AL Den Haag
Nederland

Leusden, 4 december 2020

Geachte heer Van Noort,

In uw brief dd. 2 december 2020 heeft u mij een aantal verduidelijkende vragen gesteld ten aanzien van de invulling van uitvoering Europese hygiëneverordening Vo 853/2004 en de Europese Controleverordening (Vo 2017/625). Ter beantwoording van uw vragen moge het onderstaande dienen. Ter nadere onderbouwing voeg ik tevens toe het persbericht dat ik namens alle betrokken partijen heb uitgedaan in september 2020.

Vraag 1: Kan met de KoeMonitor systematiek worden aangetoond dat wordt voldaan?

Antwoord: In de filosofie van de Europese levensmiddelenwetgeving is de ondernemer er primair verantwoordelijk voor dat aan de gestelde wettelijke eisen wordt voldaan. In het geval van de zuivelproductie is er sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid van leverancier (melkveehouder) en ontvanger (zuivelinrichting). De melkveehouder mag alleen rauwe melk van gezonde dieren leveren. De zuivelinrichting mag alleen rauwe melk van gezonde dieren ontvangen. Met KoeMonitor (of elk vergelijkbaar ander systeem), als onderdeel van een privaat kwaliteitssysteem, kunnen melkveehouder en zuivelinrichting gezamenlijk aantoonbaar maken dat zij hun verantwoordelijkheid nemen om aan de wettelijke eisen te voldoen. Naast de eigen verantwoordelijkheid van de ondernemers is er het officieel toezicht, dat aan de zuivelkant wordt ingevuld door COKZ en aan de diergezondheidskant door de aangewezen SGD dierenarts. De toezichthouders stellen op basis van eigen waarneming tijdens het uitvoeren van fysieke controles vast of al dan niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan en kunnen ter ondersteuning daarbij gebruik maken van de beschikbare gegevens uit het door het bedrijf gehanteerde kwaliteitssysteem.

KoeMonitor levert dus een bijdrage aan het aantoonbaar maken dat aan de wettelijke eisen wordt voldaan in combinatie met de officiële controles. De belangrijke tekortkoming die bij de Europese audit werd geconstateerd dat het officiële veterinaire toezicht niet is ingeregeld, wordt met KoeMonitor niet geregeld. Dat is de bijdrage die de aangewezen SGD dierenarts levert aan het systeem.

Overigens moet gezegd worden dat ook al bij de Europese audit in 2012 heel nadrukkelijk door Nederland is aangegeven dat de private kwaliteitssystemen een belangrijke rol spelen bij het toezicht. Indien een bedrijf niet beschikt over een privaat kwaliteitssysteem, controleert het COKZ intensiever. Aangezien circa 99% van de bedrijven gebruik maakt van een privaat kwaliteitssysteem, voert het COKZ bij een beperkt aantal bedrijven, dat niet meedoet aan een kwaliteitssysteem, intensiever toezicht uit. Als de kwaliteitssystemen weg zouden vallen, zal het COKZ dus over de hele linie intensiever moeten gaan controleren. Dat maakt het COKZ toezicht bij de individuele bedrijven een stuk duurder en betekent ook dat het COKZ fors zal moeten uitbreiden om die toegenomen toezichtintensiviteit mogelijk te kunnen maken. Maar wellicht nog veel belangrijker is dat bij een systeem zonder private kwaliteitssystemen de

Stichting COKZ
27 877 Fokkerstraat 1, Leusden
Correspondentieadres: Postbus 250, 3830 AG Leusden
Telefoon: +31 (0)33 4965696
E-mail: info@cokz.nl / Internet: www.cokz.nl

Rabobank Leusden: IBAN: NL 09 RABO 030 00
BIC: RABO NL2U
ABN AMRO: IBAN: NL 58 ABNA 043 58 63 002
BIC: ABNA NL2A
BTW-nummer: NL802253271.B01
KvK-nummer: 41189913

Controle Orgaan Kwaliteits Zaken

basisfilosofie van de levensmiddelenwetgeving voor een belangrijk deel wordt losgelaten, namelijk dat de ondernemer zelf primair verantwoordelijk is.

Vraag 2: Kan met de huidige PBB systematiek worden aangetoond dat wordt voldaan?

Antwoord: Bij de Europese audit werd al vastgesteld dat, en ik citeer: “het systeem waarbij gebruik wordt gemaakt van GRD’s (Geborgde Rundvee Dierenartsen) om de naleving van diergezondheidsvoorschriften in melkveebedrijven na te gaan, niet in overeenstemming is met punt 1 van hoofdstuk I van bijlage IV bij Verordening (EG) nr. 854/2004.” De Europese wetgeving is inmiddels aangepast, maar de eisen gelden nog steeds en komen erop neer dat met het systeem van 4 PBB door een geborgde dierenarts het officiële veterinaire toezicht niet is ingeregeld. Dat is tijdelijk opgevangen met een noodverband, door een dierenarts van het COKZ bijwoningen te laten verrichten. Dat tijdelijke systeem is losgelaten met de komst van KoeMonitor en de aanwijzing door VWS van de SGD geregistreerde dierenarts. Met de 4 PBB’s wordt er op het bedrijf 4 keer een foto van de situatie gemaakt. Met KoeMonitor wordt er continu een vinger aan de pols gehouden en is tevens de follow up bij potentiële risicobedrijven geregeld. Gelet op het feit dat Nederland jaarlijks miljarden liters rauwe melk produceert en een vooraanstaand exportland is, is 4 controlemomenten per bedrijf erg mager.

Vraag 3: Kan met de huidige PBB systematiek in combinatie met het huidige/wettelijke BGP worden aangetoond dat wordt voldaan?

Antwoord: Gelet op de antwoorden bij vraag 1 en 2 is het antwoord op deze vraag “nee”. Met deze constructie is invulling gegeven aan de veterinaire verplichtingen van de Wet Dieren, maar niet aan de officiële veterinaire controles als bedoeld in de EU wetgeving. Tevens is de controle-intensiteit voor de naleving van de Hygiëneverordening, zoals in antwoord 2 aangegeven, beperkt. Daarnaast is door het ontbreken van het kwaliteitssysteem de zelfcontrole aan de zuivelkant weggevallen, waardoor de controle intensiteit van het COKZ zal moeten toenemen, zoals in vraag 1 is aangegeven.

Vraag 4: Kan met de BGP-tool van de SGD worden aangetoond dat wordt voldaan?

Antwoord: De BGP-tool van de SGD is onder meer bedoeld om de aangewezen SGD dierenarts te ondersteunen bij de officiële veterinaire controle, die hij/zij eens per jaar zal gaan uitvoeren. Daarmee geeft het invulling aan het deel van het systeem dat betrekking heeft op het invullen van de officiële veterinaire controle. Daarnaast ondersteunt de BGP-tool de SGD dierenarts bij het opstellen van het bedrijfsgezondheidsplan. Het instrument is niet ontwikkeld om het gehele kwaliteitssysteem van de zuivel te vervangen.

Slotopmerking

Nederland heeft sinds jaar en dag een systeem dat uit drie elementen bestaat: een deel zelfcontrole (via het private kwaliteitssysteem), een deel officieel zuiveltoezicht (door het COKZ) en een deel veterinaire controles (eerst via PBB’s door geborgde dierenartsen nu door aangewezen SGD dierenarts). Dit systeem is in 2012 al aan de EU gepresenteerd en door de EU ook als zodanig erkend.

Stichting COKZ
27 877 Fokkerstraat 1, Leusden
Correspondentieadres: Postbus 250, 3830 AG Leusden
Telefoon: +31 (0)33 4965696
E-mail: info@cokz.nl / Internet: www.cokz.nl

Rabobank Leusden: IBAN: NL 09 RABO 030 00
BIC: RABO NL2U
ABN AMRO: IBAN: NL 58 ABNA 043 58 63 002
BIC: ABNA NL2A
BTW-nummer: NL802253271.B01
KvK-nummer: 41189913

**Controle Orgaan
Kwaliteits Zaken**

In de audit van de EU werden enkele aanbevelingen gedaan, namelijk 1) dat het officiële veterinaire toezicht niet goed was ingeregeld, 2) dat de controle frequentie beperkt was en 3) de opvolging van probleembedrijven beter kon. Aanbeveling 1 is ingevuld met de aanwijzing van de SGD dierenarts en de andere 2 aanbevelingen zijn ingevuld met aanscherping in de kwaliteitssystemen.

Nederland heeft wat mij betreft met dit systeem één van de sterkste systemen in de wereld, omdat het recht doet aan de primaire verantwoordelijkheid van de ondernemer en het officiële toezicht op een effectieve en efficiënte manier inregelt. Het weghalen of inperken van één van de drie elementen uit dit systeem heeft direct consequenties voor de controle druk vanuit de andere 2 elementen omdat er een nieuwe balans moet worden gevonden.

Ik hoop dat ik hiermee uw vragen naar tevredenheid heb beantwoord.

Met vriendelijke groet,

Ir. W.J.H. van der Sande,
Directeur Stichting COKZ

Bijlage:

- **Persbericht d.d. 2 september 2020**

Stichting COKZ
27 877 Fokkerstraat 1, Leusden
Correspondentieadres: Postbus 250, 3830 AG Leusden
Telefoon: +31 (0)33 4965696
E-mail: info@cokz.nl / Internet: www.cokz.nl

Rabobank Leusden:	IBAN: NL 09 RABO 030 00 BIC: RABO NL2U
ABN AMRO:	IBAN: NL 58 ABNA 043 58 63 002 BIC: ABNA NL2A
BTW-nummer:	NL802253271.B01
KvK-nummer:	41189913

Persbericht

EIND DIT JAAR STAAT ER EEN SOLIDE SYSTEEM VOOR DE BORGING VAN MELK VAN GEZONDE DIEREN

Afgelopen week vond een overleg plaats met alle partijen, die betrokken zijn bij de invoering van het nieuwe geoptimaliseerde systeem om te kunnen voldoen aan de EU verplichting dat alleen melk van gezonde dieren beschikbaar komt voor menselijke consumptie. De betrokken partijen, zijnde de ministeries van VWS en LNV, NVWA, Stichting Geborgde Dierenarts (SGD), ZuivelNL en COKZ maken zich zorgen over de sfeer die sommige partijen rond de invoering van dit systeem creëren. Er zijn de afgelopen tijd allerlei beweringen gedaan over KoeMonitor en de toezichtsrol van de door VWS aangewezen SGD dierenarts, die laten zien dat er regelmatig een klok wordt geluid zonder exact te weten waar de klepel hangt. Dat leidt tot verwarring, onbegrip en zelfs weerstand en kan bovendien ten koste gaan van een goede garantieverschaffing voor onze zuivelproducten. Dat kan niet de bedoeling zijn. Doel van het overleg was om als betrokken partijen één gezamenlijke lijn te trekken en goede afspraken te maken voor de vervolgstappen van de invulling van het toezicht waarbij het voor iedereen duidelijk is waar de rollen en verantwoordelijkheden liggen. Het is complexe materie en in de resterende maanden van 2020 worden alle zeilen bijgezet om ervoor te zorgen dat er op 1 januari 2021 een solide en toekomstbestendig systeem staat.

Waar hebben we het nou precies over?

In de Europese hygiëneverordening 853/2004 staat, om precies te zijn in Bijlage III, sectie IX, hoofdstuk I deel I, dat voor de productie van rauwe melk en colostrum moet worden voldaan aan de volgende gezondheidsvoorschriften: Rauwe melk en colostrum moet afkomstig zijn van dieren:

- a Die geen symptomen vertonen van een besmettelijke ziekte die via melk en colostrum op de mens kan worden overgebracht;
- b Die in een goede algemene gezondheidstoestand verkeren, geen ziekteverschijnselen vertonen die in besmetting van de melk en het colostrum zouden kunnen resulteren en, in het bijzonder, niet lijden aan aandoeningen van de voortplantingsorganen waarbij afscheiding plaatsvindt, aan darmontsteking waarbij diarree en koorts optreden of aan een zichtbare uierontsteking;
- c Die geen uierlaesies vertonen waardoor de melk en het colostrum kunnen worden aangetast;
- d Waaraan geen verboden stoffen of producten zijn toegediend en die geen illegale behandeling in de zin van Richtlijn 96/23/EG hebben ondergaan;
- e Waarbij in het geval van toediening van toegestane stoffen of producten de daarvoor voorgeschreven wachttijd in acht is genomen.

De melkveehouder en zuivelverwerker zijn er als respectievelijk leverancier en ontvanger van rauwe melk (of colostrum) gezamenlijk primair verantwoordelijk voor dat bovengenoemde gezondheidsvoorschriften worden nageleefd. Deze Europese verplichting geldt al jaren en werd voorheen geborgd door 4 periodieke bedrijfsbezoeken (PBB) van de dierenarts per jaar. Bij een inspectie die de Europese Commissie (EC) enige tijd geleden uitvoerde in Nederland, werd opgemerkt dat die systematiek niet geheel voldeed aan de Europese hygiëneverordening. De mate van toezicht werd te beperkt gevonden en het systeem stond niet onder officieel veterinair toezicht.

Oplossingsrichting

De afgelopen periode is er op meerdere fronten hard gewerkt om beide kritiekpunten weg te werken. Aan de ene kant heeft de sector zelf een alternatief ontwikkeld dat beter voldoet aan de controle op de naleving van bovengenoemde 5 onderdelen uit de hygiëneverordening dan de oude systematiek. Dat alternatief heet KoeMonitor en is, in tegenstelling tot wat velen denken, tot stand gekomen in goed overleg tussen melkveehouders, zuivelverwerkers en dierenartsen. KoeMonitor is GEEN overheidsverplichting, maar kan wél goede invulling geven aan de vereisten uit de hygiëneverordening en is om die reden door verschillende zuivelkwaliteitssystemen, zoals Fokus Planet en KKM, omarmd om de gezamenlijke verantwoordelijkheid van veehouder en zuivelverwerker in te kunnen vullen.

Om het tweede kritiekpunt van de EC weg te nemen heeft het Ministerie van VWS, als verantwoordelijk departement voor voedselveiligheid, de inwerkingtreding van de nieuwe Europese Controleverordening (Vo 2017/625) in december 2019 aangegrepen om de dierenartsen, die zijn aangesloten bij de Stichting Geborgde Dierenarts (SGD), aan te wijzen voor het officiële veterinaire toezicht op de bovengenoemde gezondheidsvoorschriften. Hiermee kan de kwaliteit van de dierenartsen die de officiële controletaak uitoefenen worden geborgd.

Aangezien de controle op bovengenoemde punten a tot en met e van de gezondheidsvoorschriften in KoeMonitor zitten, kan dat de dierenarts behulpzaam zijn bij de invulling van zijn of haar toezichtstaak. Als een bedrijf niet met KoeMonitor werkt, zal de dierenarts op een andere manier inzichtelijk moeten krijgen of de melkveehouder aantoonbaar kan maken dat aan de punten a tot en met e wordt voldaan. De EU regelgeving schrijft wat dat betreft voor dat de dierenarts met name de gezondheidsstatus van de dieren controleert, dat er geen verboden middelen worden gebruikt en dat de grenswaarden van toegelaten middelen niet worden overschreden. Grosso modo komt dat dus neer op dezelfde bovengenoemde punten a tot en met e. De dierenarts mag deze officiële controles combineren met reguliere bedrijfsbezoeken. Indien er redenen zijn om aan te nemen dat aan één of meerdere van de punten a tot en met e niet wordt voldaan, controleert de dierenarts de algemene gezondheidstoestand van de dieren.

Wat betekent dit concreet?

Dit betekent dat op de eerste plaats wordt ingeregeld dat de ondernemers, zowel de veehouders als de zuivelverwerkers, aantoonbaar kunnen maken dat ze voldoen aan de gezondheidsvoorschriften, die de EU stelt aan rauwe melk en colostrum. Het voordeel van KoeMonitor is dat de veehouder en zuivelverwerker continu een vinger aan de pols houden of aan de voorschriften wordt voldaan. Een ander systeem mag ook, mits ermee kan worden aangetoond dat melkveehouder en zuivelverwerker aan de gezondheidsvoorschriften voldoen.

Daarnaast wordt ingeregeld dat het officiële toezicht volledig voldoet aan de nieuwe EU controleverordening die op 14 december 2019 in werking is getreden. De NVWA is in Nederland de bevoegde autoriteit voor het toezicht op de voedselveiligheid, maar laat sinds jaar en dag de toezichtstaken in de zuivelsector over aan het COKZ vanwege de gedegen sector kennis. Het COKZ is, om aan de nieuwe controleverordening te voldoen, net als de bij de SGD aangesloten dierenartsen door VWS aangewezen als officiële toezichthouder. Het COKZ en de SGD dierenarts zijn dus de primaire toezichthouders. De NVWA opereert in dit kader wat meer op de achtergrond en gaat een rol spelen als er grote problemen aan de orde zijn op zaken die niet direct te maken hebben met het leveren van melk van gezonde dieren zoals een aangifteplichtige dierziekte, dierverwaarlozing en illegaal middelengebruik. COKZ en SGD dierenarts hebben de verplichting om regelmatig de resultaten van hun officiële controles te delen met de NVWA.

Om aan die rapportageverplichting ten aanzien van de officiële controletaak aan de NVWA te kunnen voldoen, werkt de SGD voor dierenartsen aan een module gekoppeld aan het bestaande

BedrijfsGezondheidsPlan (BGP) waarmee de kwaliteit van de dierenarts aangetoond kan worden. In de media is gesuggereerd dat deze BGP-module KoeMonitor overbodig zou maken, maar dat is niet juist. Het zijn twee verschillende zaken. De BGP-module is bedoeld om de kwaliteit van de dierenarts te borgen en in dat kader controleresultaten vast te kunnen leggen. KoeMonitor of een gelijkwaardig kwaliteitssysteem ondersteunt melkveehouder en zuivelverwerker bij hun dagelijkse verantwoordelijkheid om aantoonbaar te maken dat melk van gezonde koeien komt. Het gebruik van een dergelijk kwaliteitssysteem is GEEN overheidsverplichting. Dat sommige melkveehouders het toch als een verplichting voelen, komt simpelweg omdat het merendeel van de Nederlandse zuivelverwerkers ervoor kiest om met KoeMonitor aan te tonen dat aan de EU-gezondheidsvoorschriften wordt voldaan. Dat is een zaak tussen afnemer en leverancier.

De vervolgstappen

Omdat het best complexe materie is, waarbij de SGD dierenarts een officiële toezichtstaak heeft gekregen die bovendien moet passen in het bestaande toezichtstelsel, hebben de betrokken partijen besloten om ruim de tijd te nemen om dit goed in te regelen. Dat betekent dat we 2020 als pilotjaar gebruiken om zoveel mogelijk alle knelpunten op te lossen en goede afspraken te maken. Denk daarbij aan zaken als de informatie uitwisseling tussen de toezichthouders of het maatregelenpakket voor het geval een dierenarts de officiële taken niet goed uitvoert.

Uiteindelijk doel is om te blijven kunnen garanderen dat onze zuivelproducten aantoonbaar alleen afkomstig zijn van gezonde dieren. En dat is een gemeenschappelijk doel. Zoals gezegd worden de komende maanden gebruikt om proef te draaien zodat er op 1 januari 2021 een solide en toekomstbestendig systeem staat.